

RAFAEL ESCOBAR
Histories espectrals

► Premi narrativa Vila de Puçol 2009
ONADA EDICIONS, 2011.

Al sistema solar

Novel·la

PER ANTONI ZARAGOZÀ

La literatura catalana, especialment referida al País Valencià, ha ignorat, tradicionalment, el cultiu del gènere literari de la ciència-ficció, considerant-lo un *subgènere* d'escàs interès literari. Així, la immensa majoria d'escriptors s'ha estimat més mirar cap la terra, esbrinant per quins estranys viarans la història ens ha dut fins a hui, o preguntant-se per una realitat imposada, o les dificultats en bastir el propi futur, o l'absència d'una vida quotidiana sense recances ni haver de demanar permís per viure, que no mirar cap a dalt, a l'espai exterior, on la literatura té un vastíssim univers per explorar.

La ciència-ficció és un gènere literari (i cinematogràfic) que es basa en uns components extraordinaris i en les possibilitats i facultats atribuïdes a la ciència i la tècnica, i on una part essencial d'aquest gènere és el viatge espacial. Rafael Escobar, amb el mestratge d'especialistes del gènere, com ara Bradbury, Clarke o Asimov, a *Histories espectrals* (Premi Vila de Puçol, 2009) fa ús de suficients recursos tècnics amb què aconseguir mostrar la realitat de la humana condició també a l'espai, i ens hi ofereix sis relats curts l'acció dels quals es trasllada al voltant de cada un dels planetes del Sistema Solar. A partir d'una anècdota sorgida d'un dibuix en color dels planetes, interpretat com la seqüència de les tonalitats que projecta l'arc de Sant Martí, els escenaris en què es desenvolupa cada relat ens mostren que onsevilla hi viatge un ésser humà hi anirà amb ell la feixuga càrrega de les seues virtuts i misèries. El condemnat que s'allibera de la presó a Deimos exercint el lliure albir; el marit traït que executa a una venjança premeditada, sense moral ni emocions, prop de Júpiter; o els dubtes de l'ordinador de bord a l'executar el programa, lamentant-se per la falta d'alternatives del seu programari.

Setanta anys en bona forma

La vida del tenor espanyol actual més cotitzat i valorat en l'àmbit mundial que, precisament, dirigirà a Menotti en juliol al Palau de les Arts

El llibre no és exactament una biografia; és el llibre de i amb Plácido Domingo.
TATO BAEZA

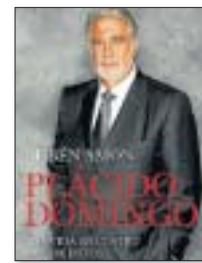
Biografia

PER MOISÈS DE PABLO

En el seu homenatge al Teatro Real de Madrid, Plácido Domingo va assegurar que anava postergant la seva retirada des de passats els 50 anys. Possessor d'una veu privilegiada, que a ben segur no plau a tots els puristes de l'òpera, Domingo és avui un referent incontestable del món de l'òpera a l'Estat i ha ensenyat a una nova generació a estimar el món del *bel canto*. El periodista Rubén Amón (Madrid, 1969) és una mostra de la vessant polifacètica de la feina periodística actual. Aquest especialista musical, col·laborador de publicacions especialitzades com *Scherzo*, ha estat corresponal a zones conflictives del món

i és un apassionat de l'òpera. Fins i tot, té un blog al voltant d'aquesta passió; i de fet coneix de fa una colla d'anys al tenor madrileny, amb qui ha compartit no pocs moments.

Amón assenyalava la capacitat de reinvençió com una de les característiques de l'artista. Una característica comuna en els grans personatges de la cultura o de qualsevol altra activitat humana. I una altra de les característiques del personatge: la seua força, enorme, pràcticament desmesurada. De fet, ens diu Amón, quan Domingo abandona un teatre, torna a pujar sense públic, per cantar algun fragment d'òpera que té previst interpretar la temporada següent. L'anècdota ens parla d'un personatge d'una passió mesurada, però constant, i, sobretot, d'algú que fa de la música una forma de vida, una respiració i una manera de caminar.

RUBÉN AMÓN
Plácido Domingo. Una vida en cuatro movimientos
► PLANETA, 2011.

Domingo forma part de la generació d'or dels tenors espanyols, de Carreras, el rival a qui els italians veien com el successor de Di Stefano, pel seu fraseig impecable i la seva dicció cristal·lina, a Kraus, passant per Aragall. El llibre, iniciat des de la vessant de la força del cantant i l'anecdota, mostra com el tenor és capaç de recordar el nom d'una cambrera del Teatro Real d'un any per l'altre. De la seua empatia i la seua facilitat per comunicar amb els altres. Ja des dels seus inicis a Mèxic, on va conèixer monstres com Di Stefano o Siepi. Treballant a Tel Aviv, a l'altra punta del món, va adquirir l'hàbit de la feina continuada, que, diu l'autor, el nivell d'altres teatres li hauria negat.

Domingo creix en el paper i l'infla fins a fer-lo explotar, però la seua meta, assegura el biògraf, és la llarga durada, és convertir-se en director de teatre a Nova York, i construir una òpera, i construir, al seu voltant, els artistes del futur. El futur de l'òpera, un futur que ell va viure des de la figura del cantant italoespanyol Lauri-Volpi, una gran influència.

Domingo, se'ns diu, creix al llarg de tota la seva vida de cantant. El 2009, a Berlín, els espectadors de l'Staatsoper l'aplaudeixen 25 minuts a les butaques per un *Simon Boccanegra* estremidor. Els entesos, tan apassionats com durs en la crítica, l'han xiulat abans a Itàlia per una *Aida* que va interpretar. I es deia d'ell que algunes de les òperes verdianes li eren massa difícils. Barenboim era la seva parella, com a director d'orquestra: una parella màgica. Aquella nit, Barenboim va recordar als presents a un altre tenor, el rus Kozlovsky, que va cantar fins als 93 anys. El secret, només es deixava anar 4 vegades a l'any. Es dosificava «como un reloj de arena», a la pàgina 86. Plácido, que es cuida molt, també sembla seguir aquesta trajectòria.

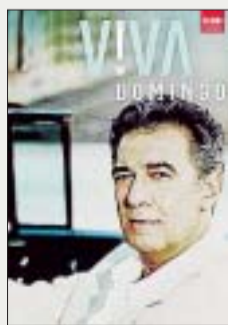
Aquesta biografia dominguiana, si permeten l'adjectiu, no és una biografia a l'ús, perquè l'autor es passeja per l'òpera que coneix bé, destil·lant opinions, anècdotes, i coneixement d'un món que una vegada enganxa, és tan difícil de deixar com un enamorament, com l'embruix de la melodia que acazona l'ànima, o com la teatralitat que, a còpia d'anys i directors d'escena, una òpera abans

CRÍTICAS DE
ANTONIO GASCÓ

VVA RECUERDOS DE UNA BIOGRAFÍA APASIONANTE

1 P. Domingo, tenor. Solistas, varias orquestas y directores.

1 No es ocioso que hace unas semanas nos ocupáramos del celebrado DVD de la producción de Covent Garden de *Simon Boccanegra*, partitura que además abordó Plácido Domingo tras superar la operación de un cáncer de colon pocos meses antes. Viene esto a cuento porque si el público ya estaba rendido a sus pies, lo está más todavía después de ver ese testimonio batallador de esfuerzo que debe ser un referente para cuantos atraviesen tragos semejantes. Pues bien. Como es sabido el tenor acaba de cumplir 70 años y las discográficas lanzan una selección de sus fondos fonográficos más representativos, porque al tiempo que le homenajean saben que el producto puede tener un gran atractivo para el público. Este álbum que comentamos, presentado en formato libro, con una abundante documentación fotográfica, documentados artículos y una relación de los 132 personajes que ha asumido a lo largo de su dilatada carrera profesional, tiene cuatro atractivos CD que nos presentan al Domingo heroico, al romántico, al latino y al seductor, en una serie de los más celebrados dúos, con las mejores voces femeninas del planeta. El tenor está imponente en los diversos registros que abarcan, en un popularísimo repertorio, desde el barroco a la zarzuela y desde el operismo romántico a la canción hispanoamericana. Un seductor álbum para el gran público. Sí señor.

«Viva Domingo». Arias, dúos y canciones. EMI, DDD. CUATRO CDS.

SHCOLL

REFINAMIENTO TROVADORESCO

«Songs of myself». HARMONIA MUNDI

1 Oswald von Wolkenstein. Andreas Scholl (tenor) with Shield of Harmony

1 Oswald von Wolkenstein fue un músico del final del medievo (1377-1445) que dejó un gran conjunto de melodías y canciones, casi todas de tipo popular y muchas con aire danzable que denotan la evolución de la *Ars nova* hacia el Renacimiento. Acompañado por el conjunto *Shield of Harmony*, especialista en la música del siglo XV, con arpas, laudes y dulcian, el contratenor Andreas Scholl nos ofrece un florilegio de canciones con las que tiene un especial vínculo, ya no solo por la razón de su paisanaje germano con el compositor; también por su propia biografía, dado que de niño, como cantor de un coro, interpretó en la zona de Westfalia, misas y motetes del periodo. Cabe decir que en la iglesia de San Valentín de Kiedrich, en la que se llevó a cabo el registro, intervino von Wolkenstein en ocasión de uno de sus múltiples viajes como músico y trovador. Scholl canta con grácil adecuación, tanto los temas más sentimentales como aquellos que tienen un alegre propósito danzable, entremezclándose sus intervenciones de refinamiento trovadoresco con intervenciones del conjunto instrumental. El conjunto nos sitúa muy bien en el inicio del siglo XV en una reconstrucción archivística e interpretativa que merece la pena por su sabor de época.